

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันนี้ประเทศต่าง ๆ ให้ความสำคัญต่อการเรียนภาษาต่างประเทศมาก เนื่องจากมีความเจริญก้าวหน้าทางด้านอุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี นอกจากนี้แล้วยังมีความสะดวกรวดเร็วในการติดต่อคมนาคม ทำให้ประเทศต่าง ๆ มีความใกล้ชิดกันต้องพึ่งพาอาศัยกัน ภาษาอังกฤษนับว่าเป็นภาษาที่สำคัญและแพร่หลายมากที่สุด อาจกล่าวได้ว่าแทบทุกประเทศในโลกเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ และทั่วโลกก็ยอมรับว่าภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลที่จะใช้ในการติดต่อสื่อสารกัน นอกจากนี้แล้วภาษาอังกฤษยังเป็นภาษาที่ใช้ในการศึกษาขั้นสูงทั้งในและนอกประเทศ เพราะตำราทางวิชาการชั้นสูงได้ถูกจัดพิมพ์ขึ้นโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นผู้ที่เรียนรู้ภาษาอังกฤษจึงสามารถเข้าใจความคิด ทักษะคิด วิเคราะห์ของชนชาติอื่น ตลอดจนความก้าวหน้าทางวิทยาการ และความเคลื่อนไหวทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และอื่น ๆ อีกด้วย ดังนั้นภาษาอังกฤษจึงได้รับการบรรจุเข้าไปในหลักสูตรการศึกษาเกือบทุกระดับในฐานะที่เป็นภาษาต่างประเทศ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้เป็นสื่อกลางในการติดต่อกันระหว่างประเทศ เพื่อเสริมสร้างการใช้ทักษะพื้นฐาน ซึ่งได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน อีกทั้งเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการศึกษาขั้นสูงต่อไป

ในปี พ.ศ. 2518 ได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย ต่อมาในปี พ.ศ. 2521 ได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น และประถมศึกษาตอนปลาย จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ ทำให้วิชาภาษาอังกฤษซึ่งในหลักสูตรเก่าเป็นวิชาบังคับ จึงกลายมาเป็นวิชาเลือก แต่ทางโรงเรียนจะสอนก็สามารถจัดสอนได้ในรูปประสบการณ์ชีวิต แต่ในสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน วิชาภาษาอังกฤษก็ยังคงเป็นวิชาซึ่งโรงเรียนต่าง ๆ ยังเลือกที่จะเปิดสอนอยู่ โดยที่ปัญหาที่เคยเกิดขึ้นกับผู้เรียนก่อนการปรับปรุงหลักสูตรก็ยังคงมีอยู่เหมือนเดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาในการเรียนคำศัพท์ของนักเรียน มีงานวิจัยหลายชิ้นที่เกี่ยวกับความบกพร่องในการเรียน

วิชาภาษาอังกฤษของนักเรียน ซึ่งผลของการวิจัยดังกล่าวพบว่า ผู้เรียนที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษ มีปัญหาในการเรียนคำศัพท์มากที่สุด (พิณทิพย์ ทวยเจริญ 2518 : 18) (กรองกาญจน์ นิธิพงศ์ 2516 : 58) (บึงอร สว่างวโรส 2519 : 101) คำศัพท์จึงนับว่าเป็นปัญหาใหญ่ในการเรียนภาษา เพราะคำศัพท์เป็นหัวใจของภาษาอย่างหนึ่งซึ่ง จินิตี (Ginities 1961 : 688) ได้กล่าวให้เห็นความสำคัญของคำศัพท์ว่า ถ้าผู้เรียนได้เรียนรู้คำศัพท์มากพอเหมาะกับวัยของคน สามารถนำคำศัพท์นั้นไปใช้ได้อย่างถูกต้อง คน ๆ นั้นก็จะสามารถเข้าใจความคิดของคนอื่น และเข้าใจถึงสิ่งแวดล้อมที่ตนอยู่ ตลอดจนสามารถสื่อความหมายและสามารถแสดงความต้องการของคนให้ผู้อื่นเข้าใจได้ จากเหตุผลดังกล่าว จึงพอจะเห็นได้ว่า คำศัพท์มีความสำคัญมากในการเรียนภาษา

อีรามุส (Eramus) นักปราชญ์ชาวดัตช์ได้ต่อต้านวิธีสอนด้วยคำพูดเพียงอย่างเดียว โดยกล่าวว่าครูควรนำให้นักเรียนรู้จักมักคุ้นกับสิ่งของหรือสัตว์ด้วยวิธีที่ไม่เป็นพิธีการนัก เช่น ให้เด็กได้ดูรูปภาพประกอบ จะให้ผลดีกว่าการเรียนท่องจำ โดยไม่เห็นอะไรเลย (सानิตย์ ภายภาค 2517 : 1) รูปภาพเป็นอุปกรณ์ที่เหมาะสมที่จะใช้ประกอบการสอนได้ทุกระดับชั้น เพราะหาง่าย ราคาถูก และผู้เรียนสามารถศึกษาในรายละเอียดได้ตามต้องการ เพราะผู้เรียนสามารถเห็นได้ด้วยตาซึ่งช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้อย่างกว้างขวาง รูปภาพนั้นเป็นเหมือนภาษาสากล แม้ผู้ดูจะอ่านคำบรรยายไม่ออกแต่ก็สามารถเข้าใจความหมายได้ ดังนั้นในการเรียนการสอน ถ้าครูสอนโดยไม่มีรูปภาพประกอบในบางครั้งอาจทำให้ผู้เรียนเข้าใจผิดไปจากสิ่งที่ผู้สอนต้องการให้เข้าใจก็ได้ ความคิดที่เป็นนามธรรม ถ้าสามารถจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยถ่ายทอดเป็นรูปภาพได้ก็จะดี ดังนั้นรูปภาพจึงมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนมาก โดยเฉพาะการสอนคำศัพท์สำหรับผู้เริ่มเรียน ถ้ามีการวาดรูปหรือการใช้ภาพประกอบจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจความหมายของคำต่าง ๆ ที่ยากแก่การอธิบายได้ดียิ่งขึ้น (วิมลพรรณ พัทธโรคม 2513 : 22) สปอลดิง (Spaulding) ได้สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับรูปภาพว่า รูปภาพเป็นเครื่องมือที่ใช้ดึงดูดความสนใจ ช่วยให้ผู้ดูตีความและจดจำความหมายได้ดี (Brown 1969 : 198) นอกจากนี้เทรเวอร์ และ ดิวเออร์ (Traver and Dwyer) ได้ทำการวิจัยเพิ่มเติมว่า ภาพประกอบที่เป็นรูปวาดและภาพที่เขียนขึ้น ทำให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่ายกว่าภาพถ่ายที่ถ่ายจากของจริง เพราะสามารถดูได้ง่ายกว่าภาพถ่าย เนื้อหาที่อยู่ในภาพวาดก็มีประโยชน์กับนักเรียนที่จะศึกษาในรายละเอียด สรุปผลก็คือ การใช้ภาพประกอบการเรียนการสอนจะได้ผลดีกว่าการเรียนโดยใช้ภาพถ่าย หรือการอธิบาย

ปากเปล่า (Brown 1969 : 199)

รูปภาพมีอยู่หลายประเภทด้วยกัน แต่ภาพชนิดหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในปัจจุบันเป็นอย่างมากก็คือ ภาพการ์ตูน (พรพิมล ศรีโชติ 2524 : 58) ภาพการ์ตูนหมายถึง ภาพวาดสัญลักษณ์หรือภาพล้อเลียน เสียดสีบุคคล สถานที่ สิ่งของ หรือเรื่องราวที่น่าสนใจทั่วไป ในปัจจุบัน (Shore 1960 : 193) การ์ตูนมีอิทธิพลในการที่จะหล่อมความคิดของคน ทำให้มองปัญหาได้ชัดเจนขึ้น สร้างอารมณ์ขัน ภาพการ์ตูนจะประกอบด้วยชิ้นส่วนที่จำเป็นเท่านั้น และการ์ตูนยังสามารถเน้นหรือชี้เฉพาะลักษณะสำคัญที่จะทำให้จดจำได้ หรืออาจจะใช้แสดงลักษณะเด่นได้มากกว่าภาพที่ถ่ายจากของจริง การ์ตูนมีคุณค่ามากในด้านการเรียนการสอน นอกจากนี้การ์ตูนยังช่วยสร้างความสนใจของผู้เรียน ซึ่งอาจทำให้ผู้เรียนเกิดความประทับใจ หรือพึงพอใจในศิลปะ ซึ่งเราจะพบได้ทั่วไปว่า เด็กชอบภาพการ์ตูนไม่ว่าจะเป็นการวาดด้วยตนเองหรือดูจากหนังสือ จากภาพยนตร์หรือจากโทรทัศน์ การ์ตูนจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่จะใช้ในการประกอบการเรียนการสอน และยังเป็นสิ่งที่ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน แต่ก็มีสิ่งที่ต้องคำนึงคือ ภาพการ์ตูนต้องเหมาะสมกับประสบการณ์ของผู้ดูที่จะสามารถเข้าใจได้ ภาพการ์ตูนที่ดีมีคุณค่าทางการศึกษานั้น ควรเป็นการ์ตูนที่มีคุณภาพดี เพราะจะช่วยทำให้เกิดความเข้าใจ และสร้างความสนใจของผู้ดูได้ดี (Kinder 1959 : 399) ดังนั้นจึงพอสรุปได้ว่าภาพการ์ตูนมีคุณค่าทางการศึกษามาก

เนื่องจากภาพการ์ตูนมีคุณค่าทางการศึกษามาก ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องของภาพการ์ตูนที่มีพื้นหลังต่างกัน (Different Backgrounds) ว่าภาพการ์ตูนลักษณะใดที่จะทำให้นักเรียนเกิดการจำได้ดีที่สุด โดยผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบความจำของนักเรียนในการเรียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษจากภาพการ์ตูนที่มีพื้นหลังภาพต่างกันคือ ภาพการ์ตูนที่ไม่มีรายละเอียดพื้นหลัง ภาพการ์ตูนที่มีรายละเอียดพื้นหลังเกี่ยวกับภาพ และภาพการ์ตูนที่มีรายละเอียดพื้นหลังไม่เกี่ยวกับภาพ

สมมุติฐานการวิจัย

ความจำของนักเรียนในการเรียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษจากภาพการ์ตูนที่มีพื้นหลังภาพต่างกัันจะแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้วางขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. บทเรียนที่สร้างขึ้น เป็นบทเรียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้ภาพการ์ตูนที่มีพื้นหลังต่างกันสำหรับนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยมีจำนวนคำศัพท์ทั้งสิ้น 50 คำ
2. ภาพการ์ตูนที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้มี 3 แบบ คือ ภาพการ์ตูนที่ไม่มีรายละเอียดพื้นหลัง ภาพการ์ตูนที่มีรายละเอียดพื้นหลังเกี่ยวกับภาพ และภาพการ์ตูนที่มีรายละเอียดพื้นหลังไม่เกี่ยวกับภาพ
3. ภาพการ์ตูนที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีขนาด 20"X30" จำนวน 3 กลุ่ม ๆ ละ 50 ภาพ และบัตรคำที่ใช้เขียนคำศัพท์ มีขนาดตัวอักษรสูง 2 นิ้ว
4. ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบุญเหลือวิทยานุสรณ์ นครราชสิมา จำนวน 120 คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ๆ ละ 40 คน
5. การสอนผู้เรียนทั้ง 3 กลุ่มนี้กระทำในห้องเรียนปกติ โดยให้อยู่ในเวลาและสภาพแวดล้อมเดียวกัน และใช้ผู้สอนเพียงคนเดียว เพื่อจัดความแตกต่างระหว่างบุคคล
6. ข้อสอบที่ใช้ในการวัดผลเป็นแบบ 4 ตัวเลือก ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยข้อทดสอบนี้มุ่งจัดเฉพาะความสามารถในการจำของนักเรียนเท่านั้น

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. คำศัพท์ที่นำมาใช้ในการทดลองครั้งนี้คัดเลือกมาจากหนังสือแบบเรียนวิชาภาษาอังกฤษหลัก 1 (อ.011) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งถือว่าเหมาะสมกับระดับความรู้ของนักเรียน
2. คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่นำมาใช้ในการทดลอง เป็นคำศัพท์ที่เป็นคำนาม ซึ่งสามารถใช้ภาพประกอบได้เท่านั้น
3. พื้นหลังที่เกี่ยวกับภาพและไม่เกี่ยวกับภาพนั้นได้มาจากการสอบถามความคิดเห็น

ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบุญเหลือวิทยานุสรณ์ นครราชสิมา เท่านั้น

4. ภาพการ์ตูนที่ใช้ในการทดลองนี้เป็นภาพการ์ตูนสีที่มีสีใกล้เคียงความเป็นจริงที่สุด
5. ความรู้ความสามารถในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนทั้ง 3 กลุ่มอยู่ในระดับเดียวกัน
6. การวัดความสามารถในการจำของนักเรียนจะใช้วิธีการทดสอบความจำ
7. ผลของการทดสอบครั้งนี้ถือว่าเป็นเครื่องชี้ความสามารถในการจำของนักเรียน

ประโยชน์ของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ น่าจะเป็นแนวทางในการผลิต และการใช้ภาพการ์ตูน เพื่อประกอบการสอนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ เพราะภาพการ์ตูนนับว่าเป็นสื่อทัศนวัสดุที่มีราคาถูก และสามารถผลิตได้ง่าย โดยไม่ต้องอาศัยความชำนาญมากนัก เพื่อจะได้นำมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความจำได้ดีที่สุด อีกทั้ง เป็นการปูพื้นฐานทักษะในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของผู้เรียนซึ่งอยู่ในระยะเริ่มเรียน และจะช่วยไม่ให้เกิดความล้มเหลว และสูญเปล่าทางการศึกษา และยังเป็นการพัฒนาสติปัญญาของผู้เรียนอีกต่อหนึ่งด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย